

A kutatói lét aspektusai: kihívások és kilátások az életpályán - Fialat Kutatók Fóruma az MTA 200. közgyűlésén

14.5.2026 - | Magyar Tudományos Akadémia

Milyen helyzetben érzik ma magukat a fiatal magyar kutatók? Milyen perspektívák mentén gondolkodnak tudományos pályájukról, szakmai jövőjükéről? Milyenek a kilátásaik, és milyen kihívásokkal kell megküzdeniük? És milyen a mentális állapotuk? A Magyar Tudományos Akadémia és a Fialat Kutatók Akadémiája többek között ezeket a kérdéseket vizsgálta „A magyarországi és az országhoz kötődő kutatók helyzete” című kutatásában 2025 nyarán. Az MTA 200. közgyűlésének harmadik napján tartott Fialat Kutatók Fórumán a kutatás eredményeinek fényében elismert tudósok és aktív fiatal kutatók adtak átfogó képet és folytattak tanácskozást a fiatal kutatók életpályájának fontos kérdéseiről. A rendezvényen elhangzott köszöntőről, előadásokról és kerekasztal-beszélgetésről készített videófelvétel cikkünkben elérhető.

A Magyar Tudományos Akadémia és a Fialat Kutatók Akadémiája (FKA) hosszú előkészítést követően 2025 nyarán több mint ötezer résztvevővel reprezentatív felmérést végzett a magyarországi és határon túli magyar kutatók helyzetéről. **A magyarországi és az országhoz kötődő kutatók helyzete** című kutatás legfontosabb eredményeit először 2025. november 24-én mutatták be a Magyar Tudományos Akadémián, azóta pedig a felmérés részletes elemzése is elérhető.

2026. május 6-án, az MTA 2026. évi, 200. közgyűlésének harmadik napján a hagyományoknak megfelelően a Fialat Kutatók Akadémiája tartott fórumot. A rendezvényen a kutatás eredményeinek fényében, személyes nézőpontok és tapasztalatok megosztásával gondolkodtak tovább az előadók és a résztvevők a fiatal kutatók életpályájáról.

A Fialat Kutatók Akadémiája 2026. május 6-án tartott, az MTA 200. közgyűléséhez kapcsolódó fórumának részletes programja itt tekinthető meg.

A Fialat Kutatók Fórumát Lamm Vanda, az MTA társadalomtudományi alelnöke, az FKA korábbi tanácsadó tagja köszöntötte. „Tíz év hosszú idő egy ember életében, és ugyanez mondható el egy szervezetről is” – mondta Lamm Vanda az alakulástörténete kezdetének 10. évfordulóját idén júniusban ünneplő Fialat Kutatók Akadémiája rendezvényén. Bár a fiatal kutatók érdekképviselőjét felvállaló szervezet hivatalosan 2019. május 7-én alakult Lovász László akadémiai elnöksége idején, gyökerei egészen 2016 júniusáig nyúlnak vissza. Elért eredményeinek, a korábbi és jelenlegi tagok és vezetők „lelkésedésének, odaadásának és szorgalmának, a kitűzött céljaik iránti elkötelezettségüknek köszönhetően

a Fialat Kutatók Akadémiája mára a hazai tudományos közélet megkerülhetetlen szereplőjévé vált”

- fogalmazta meg Lamm Vanda.

Az MTA társadalomtudományi alelnöke köszöntőbeszédében kiemelte, hogy a Fialat Kutatók Akadémiája a hozzájuk fűződő kezdeményezések, rendezvények során

mindig figyelmet fordít a különböző tudományterületek, az ország különböző régiói és a kisebbségek

egyenrangúságára.

„A Magyar Tudományos Akadémia vezetősége őszinte hálával tartozik Önöknek az elmúlt tíz év során megfogalmazott véleményeikért, javaslataikért” – mondta Lamm Vanda.

Kun Bernadette pszichológus, habilitált egyetemi docens (ELTE Pszichológiai Intézet), az FKA társelnöke *Fiatal Kutatók Akadémiája: A fiatal kutatók hangja Magyarországon* című előadásában kiemelte, hogy

„az FKA az MTA közfeladataival összhangban működő, alulról szerveződő tudományos társaság, amely a fiatal kutatók hangja kíván lenni Magyarországon”.

Ezt követően Kun Bernadette részletesen bemutatta a szervezet felépítését, működését, céljait és küldetését, valamint eredményeiket, különösen az esélyegyenlőség és a jóllét területén, például a kisgyermekes kutatók és a kutatónők érdekképviselőihez fűződően.

Koltai Júlia szociológus, kutatóprofesszor (ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont), az FKA tagja *A fiatal kutatók helyzete és perspektívái a 2025-ös MTA-FKA kutatói felmérés alapján* című előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy a kutatói felmérés nem volt előzmény nélküli:

a Fiatal Kutatók Akadémiája már 2018 óta rendszeresen végzett felméréseket a kutatók helyzetéről.

Előadásában Koltai Júlia a 2021-es és a 2025-ös felmérések eredményei közötti eltéréseket, változásokat vagy épp változatlanosságokat elemezte a kutatói pálya különböző aspektusai kapcsán, és kitért a 2025-ös felmérés bemutatására elsősorban a kutatói jövedelmek, a külföldi irányú munkahely-változtatás szándéka és a kutatói életpályamodell kiszámíthatósága témakörében.

Küzdelmek a tudományban: Kiegészítés, jóllét és pályaelhagyási szándék a fiatal kutatók körében című előadásában Kovács Karolina Eszter pszichológus, habilitált adjunktus (DE BTK Pszichológiai Intézet), az FKA tagja azt a témakört járta körül, hogy

a kutatói társadalomban milyen tényezők állnak kapcsolatban a jóléttel, a kiegészéssel és a pályaelhagyás gondolatával,

kiemelve, hogy a mentális egészség minden társadalmi csoportban fontos téma, és ez alól a kutatói közösség – különösen a korai karrierszakaszban lévő, sérülékeny fiatal kutatók közössége – sem jelent kivételt.

Lovász László matematikus, az MTA volt elnöke *Tudományos életpályák és ellentmondásaik* című előadásában a kutatói életpályán a kutatók elé álló megkerülhetetlen, nehéz döntések világába kalauzolt. Lovász László hangsúlyozta, hogy

a személyes döntéseknek – a családalapítástól a külföldre költözés kérdésén keresztül, a kutatási irány megválasztásán át addig a dilemmáig, hogy a felsőoktatásban, kutatóintézetekben vagy a versenyszférában vállaljon-e valaki állást – kutatóként is meg kell felelniük az egyéniségnek és a belső igényeknek.

Az MTA volt elnöke beszélt a kutatókra nehezedő publikációs és pályázati nyomásról, valamint a kutatás és/vagy tanítás dilemmájáról, arra biztatva a kutatókat, hogy találják meg személyes válaszaikat és a belső egyensúlyt életükben.

Faragó Tamás etológus, tudományos főmunkatárs (ELTE TTK Biológiai Intézet) *Mi mind szerencsés imposztorok vagyunk? Dilemmák a kutatói életpályán* című előadása

a kutatói léten belül gyakran megjelenő imposztorszindróma (sikeres emberek önmagukkal szembeni belső bizonytalanságérzése) szorongásos tünetegyüttesét érintve az ezt generáló helyzetekről és az imposztorszindrómával való megküzdés lehetőségeiről

szólt kutatói pályája személyes tapasztalatain keresztül.

Az előadásokat követő kerekasztal-beszélgetésen az előadók a fiatal kutatók jövőképéről, a lehetséges stabilitásról és a megkerülhetetlen küzdelmekről beszélgettek tovább Ruppert Tamás mechatronikai mérnök, egyetemi docens (PE MK Rendszermérnöki Intézeti Tanszék), az FKA társelnöke vezetésével.

A Fiatal Kutatók Akadémiájának 2026. évi taggyűlése

A Fiatal Kutatók Fórumának délutánján, 2026. május 6-án a Fiatal Kutatók Akadémiája megtartotta hagyományos évi taggyűlését, amelyen bemutatkozott az FKA új vezetősége, köszöntötték az FKA új tagjait, elhangzottak az FKA különböző bizottságainak beszámolóit, és elbúcsúztatták az FKA alumni tagjait.

A Fiatal Kutatók Akadémiája 2026. évi taggyűlésén bemutatkozó új vezetőség tagjairól bővebben itt olvashat.

A délutánt Csörsz Rumen István irodalomtörténész (ELTE HTK Irodalomtudományi Kutatóintézet) zenei műsora gazdagította „*Emeld magadhoz lantomat!*” – *Berzsenyi Dániel énekelt versei* címmel.

A Fiatal Kutatók Akadémiájának 2026. évi taggyűléséről készült videófelvétel itt tekinthető meg.

https://mta.hu/mta_hirei/a-kutato-i-let-aspektusai-kihivasok-es-kilatasok-az-eletpalyan-fiatal-kutato-k-foruma-az-mta-200-kozgyulesen-115395